

Prof. Dr. Fórizs Sándor ny. r. ddtbk.
Rendőri képzési modellek Németországban.

Absztrakt

Németországban az összesen tizenkilenc jogilag önálló rendőrségnek több batchelor képzést végző főiskolája, tiszthelyettes iskolái és egy master felkészítést folytató rendőri egyeteme van. A szerző a rendőri felkészítés típusmegoldásait mutatja be. Röviden ismerteti a felvételi rendszert, az oktatói állomány összetételét, a tananyag feldolgozás módszereit, az alkalmazott moduláris rendszert.

Kulcsszavak: rendőri felkészítés, rendőrtiszt - képzés, szakmai gyakorlat, moduláris rendszer, felvételi, szakdolgozat, tiszthelyettes felkészítés, főtiszt - képzés.

A szerző a Nemzeti Közszerológati Egyetem egyetemi tanára.

Néhány szó az ország rendőrségeiről

Németország államformája szövetségi köztársaság, tizenhat tartományt fog össze. A tartományok saját parlamenttel és kormánnyal rendelkeznek melyben természetesen megtalálható a belügyi, rendészeti feladatok végrehajtásáért felelős miniszter is, bár elnevezése és teljes feladatrendszere esetenként különbözhet egymástól. Szövetségi szinten a belügyminiszterhez két rendőri szervezet, a Szövetségi Bűnügyi Hivatal és a Szövetségi Rendőrség tartozik. A tizenkilencedik rendőrség a parlament alelnöke alárendeltségében működő parlamenti rendőrség, hivatalos német megnevezése „Polizei beim Deutschen Bundestag”. Mindössze 210 fővel rendelkezik, de jogilag önálló rendőri szervezet, a Bundestag épületében és területén, esetenként, pl. konferenciák alkalmával más helyszíneken gyakorolja a rendőrségi jogköröket az alkotmány 40. szakasz 2. bekezdés értelmében.

A Szövetségi Bűnügyi Hivatal önálló rendőrhatalóság a szövetségi belügyminiszter hatáskörében Wiesbaden központtal, körülbelül 5500 fő munkatárssal. Egyike a szövetségi kormányhoz tartozó két rendőrségnek. Feladata a nemzeti szintű bűnüldözés szoros együttműködésben a tartományok hasonló hivatalaival, Németország képviselte az Interpolnál és a súlyos külföldi kapcsolódású bűncselekmények nyomozása. Ezeken túl védi az öt alkotmányos intézmény vezetőit. 1951. március 15-én törvénnyel alapították, amelyet az óta többször módosították.

A Szövetségi Határőrséget a mai Szövetségi Rendőrség jogelődjét 1951. március 16-án alapították. Ekkor még az ország nem rendelkezett fegyveres erőkkel. Megoldásként a kettős rendeltetésű, félkatonai szervezatként működő határőrséget választották, felszerelve katonai eszközökkel, fegyverzettel. Ezt a köteleket szervezték át több lépésben a mai rendőrséggé, mely lefedi az ország teljes területét, de nem konkurál a helyi, tartományi rendőrségekkel, szigorú hatáskör megosztás alapján működnek egymással párhuzamosan. Hozzá tartoznak többek között a vasúti rendőrségi, határforgalom ellenőrzési (nem minden repülőtéren), a légi biztonsági feladatok. Negyvenezer alkalmazottjával Németország legnagyobb lélekszámú rendőri szervezete. A Szövetségi Határőrség átszervezését Ritecz György és Sallai János dolgozták fel részletesebben publikációjukban. (1)

A tizenhat tartományi rendőrség saját kormányának minisztere alárendeltségében tevékenykedik. Még a miniszterek megnevezése is lehet különböző. Hamburgban és Berlinben szenátorok vannak (belügyi szenátor). Az intézmények is esetenként eltérő címet viselnek: Bajor Állami Belügyminisztérium; Alsó-Szász Belügyi- és Sport Minisztérium; Saarland, Belügyi- és Sport Minisztérium; Rheinland-Pfalz, Belügyi- Sport- és Infrastrukturális Minisztérium. A tartományi rendőrségeket általában egy elnökségnek nevezett főkapitányság vezeti, amely nem egységes megoldásként vagy a Belügyminisztérium egyik főosztálya, vagy egy önálló tartományi hatáskörű szervezet.

A rendőri felkészítés jogi alapjai, háttere

A német alkotmány értelmében az oktatás és a rendőri feladatok ellátása tartományi jogkör. Mivel egy ilyen nagy országban a tartományok határain átnyúló, országos érdekű feladatok teljesítése nem nélkülözhet központi szabályozást, sajátos megoldásokat dolgoztak ki.

A tanintézetek, oktatott szakok akkreditációjának követelményeit szövetségi jogszabály határozza meg. Az általam ismert valamennyi rendőri főiskola bolognai típusú központilag engedélyezett képzést végez. A tartományokon belül tartományi rendőrségi törvények és esetenként rendőrségi szervezeti törvények határozzák meg a rendőrségek tevékenységét. Ezeken kívül létezik egy szövetségi rendőrségi törvény is. Ami részletesebb szabályozást kíván az a szövetség és a tartományok rendőri együttműködési megállapodásaiban szerepel. Az országos érdekek érvényesülését, „beemelését” a helyi szabályzásokba szolgálja a belügyminiszterek konferenciája. A sajátos szövetségi igazgatási szerkezet szükségessé teszi a 17 belügyminiszter (16 tartományi és 1 szövetségi) tevékenységének, munkaterületeinek szoros összehangolását. Az ország nyugati felében (NSZK) 1954-ben határozták el a

belügyminiszterek és a belügyi szenátorok egy állandó konferencia életre hívását a tartományokon átnyúló együttműködés politikai háttérének megteremtése céljából. A tartományi belügyminiszterek mellett a szövetségi belügyminiszter is állandó tag. Az elnöki funkciót az értekezleteken naptári évenként váltásos rendszerben más-más miniszter látja el. A munka igazgatási jellegű kiszolgálását egy, a Szövetségi Tanácshoz telepített iroda végzi. A rendezvény nem tartozik a hivatalos szövetségi szervezetek közé. Normál körülmények között évi két ülést tartanak. Különleges esetekben, ha azt a biztonságot fenyegető veszély megkívánja, rendkívüli ülésekre kerülhet sor. Egyszerűbb kérdéseket írásos formában rendeznek. Két héttel a soron következő ülés előtt az államtitkárok tárgyalják meg a tervezett témákat, előkészítve a miniszterek megbeszélését.

Az állománykategóriák náluk is tiszthelyettes – tiszt – főtiszt - tábornokok csoportosításra bomlanak, bár nem mindig ezeket a megnevezéseket és nem a fegyveres erők rendfokozati neveit használják. Majd a képzés szervezésére és tartalmára hat vissza az a megoldás, hogy néhány tartományban megszüntették a tiszthelyettes kategóriát és minden újonnan felvett rendőrnek tiszti iskolát kell végeznie és kezdő rendfokozata az első tiszti rendfokozat (Polizeikommissar). A magyarországi viszonyoktól különbözően öt-öt tiszthelyettesi és tiszti, illetve négy főtiszt rendfokozat létezik.

A nyugdíjkorhatár tartományonként eltérően 60-65 év között található. A helyi alkalmazotti törvény szabályozza. Berlinben például állománykategóriánként, tiszthelyettes 61, tiszt 62, főtiszt esetében 63 év.

Az országos egységességet segítik a központiilag érvényes rendőrségi szolgálati szabályzatok a Polizeidienstvorschrift (PDV), melyből a különböző munkaterületekre dolgoznak ki kiadásokat és azokat számozással különböztetik meg egymástól. Például a PDV 100 VS.NfD – „A rendőrség vezetése és alkalmazása”, 2013- ban került kiadásra. Ezeket a szabályzatokat a belügyminiszteri konferencia II. számú munkacsoportja dolgozza ki és az egész országban egységes érvényűek. Természetesen a szakmai kiképzés-oktatás alapját biztosítják. A dokumentumok részben nem nyilvánosak.

A tisztképzés

A tanintézetek

A rendőrtisztek képzésének helyszínei a tiszti iskolák. Akkreditálásuk abban a tartományban történik, amelyikben működnek, a helyi törvényi szabályozás szerint. Alapítási törvény határozza meg lehetőségeiket, rendeltetésüket. Eltérő az alárendeltségük. Egyes iskolák a

tartományi rendőr-főkapitányhoz, mások a belügyminiszterhez kapcsolódnak. Ez természetesen befolyásolja a finanszírozási viszonyait is. A két szövetségi rendőri szervezet, a Szövetségi Bűnügyi Hivatal és a Szövetségi Rendőrség egy-egy saját főiskolát működtet. Berlinben nincs önálló rendőri főiskola, itt a Gazdasági és Jogi Főiskola megnevezésű polgári tanintézetben tevékenykedik egy „Rendőrségi és Biztonsági Menedzsment” megnevezésű fakultás és polgári magánbiztonsági felkészítést is folytat.

Található olyan tanintézet (Brandenburgban), ahol egy objektumban tiszthelyettes és tisztképzés is folyik. A tartomány korábbi képzési és továbbképzési intézményeit közös szervezeti egységbe vonták össze a főiskola égisze alatt. Ezzel három jelentős feladatblokkot telepítettek egy fedél alá, itt folyik a tiszthelyettes, azzal párhuzamosan a tisztképzés, valamint a rendőri továbbképzés. A helyiek szerint lényeges megtakarítást hoz ez felépítés. Az oktatói, kiképzői személyi és anyagi kapacitást jól tudják koncentrálni, illetve szükség szerint egyik területről a másikra áthelyezni.

Sajátos megoldást tükröz a Szövetségi Rendőr Akadémia működése, a Szövetségi Rendőrség központi kiképző és továbbképző objektuma Lübeckben. Szervezetében található öt kiképző és továbbképző központ melyekben a tiszthelyettes felkészítés is zajlik, a Szövetségi Rendőrségi Sportiskola és két szolgálati kutyakiképző iskola. Továbbképzések, céltanfolyamok nagy számban zajlanak az intézményben. Itt történik például a szövetségi rendőrök külföldi alkalmazásra történő felkészítése.

Az akadémiával egy elhelyezésben, de közvetlenül szövetségi belügyminiszteri alárendeltségben működik a szövetségi rendőrség hároméves főiskolája a tisztképzés számára, a Szövetségi Rendőrségi Szakfőiskola, /Fachbereich Bundespolizei der Fachhochschule des Bundes (FH BUND FB BPOL)/ mely a Szövetségi Közigazgatási Főiskola (Brühl) Szövetségi Rendőrségi Szakiránya.

A két intézmény, Akadémia és Szakfőiskola csupán az objektum vezetőjének személyében, perszonálunióként funkcionál, mindkettőnek ugyanaz a vezető az elnöke. A német alaposságot tükrözi az egy kerítésen belül elhelyezett és működő szervezeti elemek száma. Rendkívül színvonalas fegyver valamint rendőrségi múzeumuk van másfél évszázadot átfogó kiállítási anyaggal. Régiós szintű gépjármű középjavításokat végző műhelyek dolgoznak itt és ezek egyben a város gépjármű-technikai középiskolájának gyakorló helyei.

Felvételi rendszerek

A bekerülési követelmények lényegesen nem térnek el a magyarországi elvárásoktól. Az egyes tanintézetek fogadják a jelentkezőket más tartományokból, az Európai Unió és az azon

kívül álló országokból is, amennyiben ez utóbbi két kategóriából érkezők megbízhatóan birtokolják a német nyelvet. További jelentkezési feltételek:

- büntetlen előélet;
- érettségi, vagy azzal egyenértékű középszintű végzettség;
- megelőző hat év angol nyelvtanulás vagy B1 angol nyelvvizsga okmány;
- általában 31 évnél nem idősebb életkor a felvétel napján;
- minimális testmagasság a hölgyeknél 163, az uraknál 168 centiméter;
- B típusú gépjármű vezetői engedély;
- bronz ifjúsági úszás jelvény;
- egészséges és sportos fizikai állapot;
- évente meghatározzák az előírt tanulmányi eredményt német nyelvből és matematikából.

A nem uniós állampolgároknak letelepedési engedéllyel kell rendelkezniük. Viszont nem csak a hároméves felkészítést teszik a számukra ingyenessé, a végzést követően a tartomány kész rendőri munkakört biztosítani a részükre. Speciálisan Németországban igen erős a törekvés a török származású állampolgárok rendőrséghez történő bevonására. A hallgatók a tanulmányok kezdetén próbaidős hivatásos állományba kerülnek, vonatkozik rájuk a szolgálati, (alkalmazotti) törvény. Ez megkönnyíti az iskola belső rendjének fenntartását, kötelesek teljes munkaidőben a szolgálati helyükön (azaz a tanintézetben), tartózkodni, valamennyi előírt foglalkozáson részt venni, a távollétet azonnal és a legszigorúbb módon igazolni. Évente 26 nap szabadság jár nekik, melyet egy rövid nyári szünet és az egyes modulok közötti holt időszak ki is tölt. A törvény szellemének megfelelően szinte kizárt másodállás vitele és a tanulmányok alatt bármilyen egyéb kereső tevékenység végzése.

A követelmények kisebb mértékben iskolánként változhatnak. A felvételi eljárást többnyire maguk a tanintézetek, máshol (Berlinben pl.) a rendőrség humán részlege folytatja le és a felvettek névjegyzékét adja meg az intézménynek. Egyes rendőrségek meghatározott számú helyet tartanak fenn a tiszthelyettes állományból érkezőknek. A felvett szerencsések három évig fizetésük biztosítása mellett folytathatják tanulmányaikat. Ilyen esetekben vegyes összetételű tancsoportokat szerveznek ahol a gimnáziumokból frissen érkezettek és az idősebbek közösen dolgoznak. Általában ezt a rendszert igen hatékonynak tartják.

Levelező főiskolai képzést sehol nem láttam.

Az oktatói állomány

Az oktatásban természetesen egyik meghatározó tényező az oktatói kar. Az uniós rendészeti tevékenység és különösen a képzés terén kialakított legjobb gyakorlatok és nemzeti

adaptálásuk lehetőségeinek feltárására, továbbfejlesztésük jelentőségére Varga János is rámutatott. (2) A német modell figyelemre méltó példákat kínál.

A munkatársak körében alkalmaznak több olyan megoldást is melyek számunkra szintén meggondolandók lehetnek.

Igen sajátos és többirányú az óratartáshoz szükséges tanári létszám biztosítása.

Egyes iskolák (Berlin) állandó jelleggel nem alkalmaznak rendőrtiszteket. A náluk docensnek mondott személyek (a foglalkoztatási feltételek nem azonosak a magyar egyetemi docensi követelményekkel, lényegesen enyhébbek annál) és a professzorok civil munkatársak pályázat alapján véglegesen kerülnek státuszba. Meghatározott tantárgyakat (pl. büntetőjog) oktatnak heti 16 órás kötelező terheléssel. Főállású munkatársak, más kereső tevékenységet nem folytathatnak. Kiegészítő feladatuk egyebek mellett a tudományos és pályázati aktivitás. Sokan közülük egykori rendőrök, egy részük rendelkezik tudományos fokozattal, valamennyien egyetemet végeztek.

Általános az a megoldás, hogy három-négy évre odavezényelt oktatóval, rendőrtiszttel töltenek fel munkaköröket. Ide speciális, friss napi ismeretekkel rendelkezőket keresnek, akik a szervezet legújabb helyzetét is jól ismerik, tanítják. Megbízási idejük letöltését követően visszatérnek a rendőrséghez. Az iskola nyilvánvalóan mindig a legfontosabbnak ítélt területekre keresi ezeket, a főiskolán rövid távon dolgozó, de jelentős tapasztalatokkal rendelkező kollégákat.

A legérdekesebbnek a következő csoportot tartom, ahová jelentős számú külsős szakember tartozik, névjegyzékben szerepelnek a képzés teljes vertikumában (jogászok, ügyvédek, bírók, mérnökök, rendőrök, informatikusok stb.). Velük alkalmi szerződést kötnek meghatározott számú foglalkozás megtartására anyagi dotálás ellenében. Egy 45 perces óráért a jelenlegi rendszerben 30-50 eurót fizetnek, a rendőrtiszteknek is. A célkitűzés az, hogy a külsős oktatók a foglalkozások 40 százalékát tartsák, a többi óra pedig a főállású oktatóké legyen.

Más iskolák a hozzánk hasonló rendszerben foglalkoztatnak főállású rendőrtiszteket. Esetükben nem mindig ragaszkodnak, különösen az alkalmazói jellegű témakörök feldolgozásánál az egyetemi végzettséghez, többet számít a szakmai gyakorlati tapasztalat. Országsszerte látható az oktatók „beforgatása”, három-négy éves igénybevétele, majd visszaküldése a rendőrséghez az ismeretek frissen tartása céljából.

Oktatásszervezés

A tanintézetek szervezete, felépítése a magyarországi viszonyoktól lényegesen nem tér el. A bolognai típusú bachelor felkészítés 180 kreditpontos és alapozza a Münsterben a Rendőrség

Német Főiskoláján (egyetem) folytatható két éves nappali master felkészítést. Nagyon mérlegelendő az általuk alkalmazott megoldás, amennyiben lényegében mindösszesen csak két szakirányt, bűnügyit és közbiztonságit oktatnak. Egy iskolában, Hamburgban, a város Európa egyik legnagyobb kikötője, található a vízi rendőrhöz kapcsolódó harmadik szakirány is. Itt a hatalmas konténeres kikötő, az Elbán feljövő tengerjáró hajók kísérése és ellenőrzése speciális felkészültséget igényel. A tananyagokat, a feldolgozandó ismereteket modulokra bontják. A két szakirány jellemzően két-három modulban tér el egymástól, vagyis a felkészítés meglehetősen homogén. A szakmai gyakorlatok összességében kitesznek egy szemesztert, esetenként meg is haladják annak idejét.

Helyenként a megoldásokban eltérések találhatók, ezért röviden Alsó-Szászország bemutatását választom. A képzés rendszerét, tartalmát a „Modul Kézikönyv” tartalmazza. Programjuk a három év alatt a tananyag feldolgozásához 5400 órát ír elő, melyből 900 óra szakmai gyakorlat, 2095 kontakt- és 2405 óra egyéni tanulás, önképzés. A moduláris képzés sajátos megoldásokat is eredményez. A rendszerben nincs vizsgaidőszak, viszont magas az egyes modulokhoz kapcsolódó önképzési óraszám. A kreditpontokat is a modulokhoz számolják, melyeken belül többfajta tantárgy és kapcsolódó tanszék jut szerephez. Belső szerkezetét nézve egy modul bevezető foglalkozással kezdődik; majd a nagy szakmai egységek oktatása folyik, kriminalisztika, bűnügy, stb.; zárásként egy nagyobb gyakorlati blokk, esettanulmány elkészítése, gyakorlati feladat végrehajtása történik, az egyes tanszékek, oktatók együttműködő részvételével. A modult azonnali szóbeli vagy írásbeli vizsga zárja. A számonkérés komplex és nem tantárgyak szerinti.

A két szakmai specializációt a 13. és a 15. modulok anyaga tartalmazza. A közrendvédelmi illetve bűnügyi felkészítés egymással párhuzamosan fut az adott órákban. Érdekes ezek felépítése. A hallgatók egyharmada kerül a bűnügyi specializációhoz.

A szakmai gyakorlatokon tipikus a mentorok, idősebb rendőrök igénybevétele. Számukra két-három napos továbbképzéseket szerveztek. Közülük sokan évtizeden keresztül részt vettek a hallgatók felkészítésében és ezért anyagi elismerésben részesültek.

A szakdolgozat kilenc kreditpontos. Elvárás, hogy egy rendészeti témát önállóan, tudományos megközelítéssel, módszerekkel feldolgozzanak és képesek legyenek érvekkel, retorikai eszközök alkalmazásával megvédeni. Számomra szimpatikus, 16 kontaktóra és 24 óra egyéni tanulás felkészítés történik ilyen jellegű írásművek kidolgozására, valamint 320 óra egyéni tanulást biztosítanak a kidolgozásra. A szakdolgozat készítésének előfeltétele az 1-11 modulok teljesítése.

Az idegen nyelvek oktatásánál kizárólag angol felkészítést találtam. Kis óraszámban, tekintettel arra, hogy Németországban az angol az első kötelező idegen nyelv és ennek birtokában jön mindenki a főiskolára. A kevés órát szakmai tananyag feldolgozása teszi ki. Feltűnően csekély időt fordítanak alaki kérdések oktatására.

A vizsgák rendszere

A magyarországitól lényeges eltéréseket találhatunk ezen a területen, természetesen sok hasonlóságot is. A szakdolgozat valamint a szóbeli záróvizsga lényegében megfeleltethető a miénknek. Általában feltűnő a hosszú vizsgaidőszak hiánya és ez jelentős plusz óraszámot eredményez a képzés számára. A tananyagok számonkérését az egyes modulok befejezéséhez kapcsolják 2-3 nap felkészülési időt követően. Megjelennek a gyakorlati jegyek a fizikai felkészítés és a rendőrségi technika kezelése területén. Igen jelentős a házi dolgozat és a modulzáró 180-240 perces dolgozatok alkalmazása. A német tanintézetek vizsgáztatási rendszerét tanulmányozta Szabó Andrea és megállapította: „Sikertelen vizsga esetén egy újabb lehetőséget kap a hallgató, azonban a hazaitól eltérően a második bukás után a hallgatói jogviszonya azonnal megszűnik.”(3)

A Rendőrség Német Főiskolája

A német rendőrségek részére a vezetői, főtisztképzést a Rendőrség Német Főiskolájának (Deutsche Hochschule der Polizei) master szaka biztosítja. Az ország rendőri állományának mindössze legfeljebb három százaléka éri el a főtiszt, aranycsillagos állománykategória négy rendfokozatát. A Münster-Hiltrupban működő tanintézet hosszabb múltra tekint vissza, első alapító törvényét még 1973-ban fogadták el. Feladata akkortól Rendőr Akadémia néven (Polizei-Führungsakademie) a rendőri vezetők képzése volt az ország valamennyi rendőrsége számára. A korábbi akadémiai képzést Sallai János tanulmányozta és publikálta. (4) Az iskola fenntartói a tartományok és a szövetségi kormány a költségeket megosztva.

Párhuzamosan a Szövetségi Köztársaságban lezajló felsőoktatási változásokkal és a bolognai rendszer bevezetésével, a rendőri felkészítés is késztetve lett mind a főiskolai mind pedig a felette elhelyezkedő képzés átalakítására. A tartományok rendőr főiskolái átváltak a bachelor, Münster pedig a master követelmények teljesítésére. Az Észak- Rajna -Westfália tartomány parlamentje 2005. január 05-én fogadta el a Münsterre vonatkozó, új tanintézetet alapító törvényt.

Tanulmányokat azok a hivatásos állományú rendőrtisztek folytathatnak, akik lezárt hat szemeszteres rendőrtiszt-képzéssel rendelkeznek és magasabb vezetői munkaköröket szeretnének betölteni. A belépés jogi egyetemi végzettséggel is lehetséges, de a hivatásos állományviszony megléte ebben az esetben is szükséges. A szak próbafutama 2007-ben indult, az első új diploma adományozására 2008-ban került sor „Közigazgatás-Rendőri Menedzsment (Öffentliche Verwaltung-Polizeimanagement” megnevezéssel. Az egyetem egyben CEPOL és EUROPOL továbbképzési központ sok tanfolyammal, speciális konferenciákkal, szemináriumokkal.

A 2014/15-ös tanévben a master képzésnek a két évfolyamon 280 fő hallgatója volt. A prognózis a következő évekre emelkedő létszámot jelez. 2014-ben 109 vizsgára kötelezett hallgatójuk végzett, 28 nő és 81 férfi. Gyakran tanulnak az intézményben külföldi rendőrök vizsgakötelezettség nélkül.

Az iskola jogosult doktori tudományos eljárás lefolytatására. Jelenleg a kezdeti lépések megtételéről van szó. 2014-ben egy fő védte meg dolgozatát.

Az iskola és a felkészítés számunkra behozhatatlan előnyét több tényező is biztosítja:

Egy németországi viszonylatban is nagyvonalú költségvetés. Már a hallgatók egyszemélyes garzonokban történő elhelyezése, a könyvtár, az oktatási és kulturális létesítmények az első pillanattól fogva jelzik a rendelkezésre álló pénz mennyiségét.

A nappali képzés megvalósítása. Az állandó jelenlét és a kétéves hosszú idejű oktatás lehetőséget nyújt a szükséges információk legmélyebb feldolgozására.

Maga az a németországi rendszer, mely nem teszi lehetővé egyenruhás vezető beosztás betöltését a képzés elvégzése nélkül. Mindig van elegendő és törekvő jelentkező annak reményében, hogy majd a megszerzett diplomával a tartományi és az országos vezetés csúcsaira lehet jutni.

A tananyag feldolgozása modulokban történik. Belső tartalmukat vezetési, gazdálkodási, jogi, együttműködési, humán szakterületi, kommunikációs kérdések töltik ki. Fontos a készenléti rendőri kötelek parancsnoki beosztásai betöltésére irányuló felkészítés. Jelentős a tanintézet nemzetközi és kutatási tevékenysége. Az iskola azon sajátosságát, hogy az első két szemesztert regionális kikülönítéssel, a második kettőt pedig Münsterben összevontan tartják Szabó Andrea tanulmánya ismerteti. (5) A felkészítés tudományos alapon történő megszervezését a tananyag ilyen szempontból történő kiválasztásának fontosságát mutatják be tanulmányukban Görbe Attiláné Zán Krisztina és Gubicza József (6)

A rendőrségi továbbképzések

Természetesen, mint minden szervezetnél, itt is lényeges feladat a színvonalas és szükséges továbbképzések végzése. Ez tartományonként és intézményenként rendkívül eltérő, nehéz lenne egy anyagban összefoglalni. Helyileg több változat is működik egymással párhuzamosan. Léteznek továbbképző központok speciálisan ezzel a feladattal (lásd Ainring, Bajorország); de tanintézetek, tiszthelyettes iskolák, tiszti iskolák, az egyetem; vagy készenléti zászlóaljak kiképző századai is látnak el ilyen feladatokat.

Alsó-Szászországban a rendőri továbbképzés a főiskola feladatai között szerepel. Munkájuk tipikus a mi szempontunkból. Erre a célra külön munkacsoporttal rendelkeznek és saját, illetve külső oktatók bevonásával hajtják végre. A következő évre tervezett továbbképzéseket, tanfolyamokat, melyek profiljuktól függően néhány naptól több hétig is tarthatnak, a rendőrséggel egyeztetve az ősz elején kiadványban jelentetik meg. December végéig összeállnak a jelentkezések a kapitányságokról. Törlik azokat a témákat melyekre nem volt elég beiskolázás és véglegesítik az éves programot. Nyilvánvalóan megfelelően erős apparátusra van szükség a kapcsolattartáshoz, a szállás, étkezés, technikai igény és az oktatói állomány leszervezéséhez. Több ezer hivatásos mozgásáról van szó. A tanári kar egy része mind a továbbképzésbe, mind a bachelor felkészítésbe bevonásra kerül. Korábban a rendőrségi továbbképzés több szervezet alá tartozott. 2012-ben a főiskola összesen 330 különböző fajta és időtartamú felkészítéséből 700-at rendeztek meg, azokon 9300 fő vett részt. A körülbelül 22000 fős rendőrségi állományból évente 11000-re terveznek valamilyen továbbképzési formát. A fő nehézséget az egész rendezvénysorozat leszervezése jelenti. Különösen, ha figyelembe vesszük, hogy a rendszeresített tanári állomány 140 fő és az intézmény összlétszáma 340 fő. A külső előadók részére egy negyvenöt perces óráért 20-30 eurót fizetnek. A rendészeti felkészítésben jelentkező minőségbiztosítási lehetőségeket elemzik publikációjukban Horpácsi Ferenc és Zán Krisztina. (7)

Összefoglalható tapasztalatok:

A több tanintézetből és több telephelyen tevékenykedő intézményekből egy főiskolát hoztak létre Brandenburgban, sikeres akkreditációt végrehajtva és egy tanintézet falain belül folytatnak tiszthelyettes és tisztképzést.

Az alsó-szász főiskola az önálló tiszthelyettes képzés megszűnésével egy hároméves batchelor felkészítés keretében együttesen közvetíti a tiszthelyettes és a tisztképzés tananyagát. Módosítva a korábbi képzési célt, tulajdonképpen a megelőző tiszthelyettesi

induló munkakörre és a tiszti pályára egyaránt kvalifikál, további tanulmányok nélkül lehet előrelépni valamennyi beosztott tiszti beosztásba.

A tiszthelyettes állománykategória megszűnésével a régi tiszthelyettesi állomány különbözeti vizsgával, vagy a megfelelő idejű szakmai gyakorlat elismerésével tiszti rendfokozatot és illetményt kapott. Előrejutásuk ezzel a végzettséggel korlátozottan kb. a századosi rendfokozatig biztosított.

Németországban a rendőrtiszti főiskolákon megszerzett diploma főtiszti rendfokozat, „rendőr igazgató” (Polizeidirektor) megszerzésére és az ahhoz kötött munkakörök betöltésére nem jogosít fel. Ehhez külön szakmai egyetemi végzettség szükséges, amely Münsterben szerezhető meg kétéves nappali képzés keretében.

A kétéves szakmai egyetemi felkészítés első évét régiós tagoltsággal több tartomány hallgatói részére összevontan tartják. Ehhez az iskola egyetemi képzésre kvalifikált oktatókkal rendelkezik.

A főiskolai szakmai gyakorlat legalább duplája, hat hónap, a magyarországi rendszernek.

A próbaidős, vagy „visszahívható” jogi státuszon lévő hallgatók kedvezőbb körülmények között végezhetik a gyakorlati tevékenységet, rendőr egyenruhát viselhetnek, lőfegyverrel szolgálatot láthatnak el, irányítás mellett rész rendészeti tevékenységeket végezhetnek. Nem mellesleg, illetményjuttatásaik is magasabbak a polgári főiskolák hallgatóinál.

Az egy képzési profilú önálló tanintézetek a belügyminiszterhez vagy a tartományi főkapitányhoz kapcsolva szakmailag és irányítás szempontjából is közelebb állnak a tartomány rendőrségéhez, könnyebb számukra a kapcsolattartás, az ügyintézés, a szakmai érdekek közvetlen képviselete.

Több főiskola egyben a rendőrség továbbképző központja is.

A moduláris képzés az ahhoz kapcsolódó módszerekkel, szervezési megoldásokkal az oktatott tantárgyak kombinatív, egymást szorosabban támogató alkalmazását teszi lehetővé. Sajátosak a tantárgyak fölött álló modulzáró vizsgák.

A szakdolgozatnak lényegesen nagyobb szerepet tulajdonítanak a nálunk érvényesülőnél és az elkészítésére több időt biztosítanak.

A rendőri főiskolákra nem német, uniós és unión kívüli állampolgárok jelentkezését is elfogadják, amennyiben megbízhatóan birtokolják a német nyelvet. Számukra a rendőrség a végzést követően hivatásos beosztást biztosít.

Nincs levelező tagozatos főiskolai és egyetemi képzés.

Felhasznált irodalom

- A berlini belügyminisztérium honlapja: www.berlin.de/sen/inneres;
- A berlini rendőrség honlapja: www.berlin.de/polizei;
- A berlini Gazdasági és Jogi Főiskola honlapja: www.hwr-berlin.de;
- Cooperation Network for Risk, Safety and Security Studies honlap: www.conris.eu;
- Tanterv, „Studienführer für Bachelorstudiengang „gehobener Polizeivollzugsdienst” (PolB.A.), 2011.03.16, szám nélkül, Berlin.
- A brandenburgi tartományi rendőrség honlapja, www.internetwache.brandenburg.de,
- A brandenburgi tartományi Belügyminisztérium honlapja, www.mi.brandenburg.de,
- [www. internetwache. brandenburg.de/fhpol](http://www.internetwache.brandenburg.de/fhpol), a brandenburgi tartományi rendőrtiszti főiskola honlapja.
- Fachhochschule der Polizei des Landes Brandenburg, a brandenburgi főiskola nyilvántartási szám nélküli tájékoztató kiadványa.
- Lehrplan für den Aufstieg in den gehobenen Polizeivollzugsdienst 2010/2011, Tanterv a tiszthelyettes állomány tisztképzéséhez.
- Modulhandbuch für den Bachelor-Studiengang, Polizeivollzugsdienst/ Police Service, 2010, Modul kézikönyv a „Rendőrségi Végrehajtó Szolgálat” bachelor tanulmányokhoz.
- Gesetz zur Neuordnung der Ausbildung für den gehobenen nichttechnischen Verwaltungsdienst in Niedersachsen, Vom 13. September 2007; Niedersächsisches Gesetz- und Verordnungsblatt, 61. Jahrgang, Ausgeben in Hannover am 20. September 2007 , Nummer 28.
- Prüfungs- und Studiensatzung für den Bachelorstudiengang Polizeivollzugsdienst an der Polizeiakademie Niedersachsen. Niedersächsisches Ministerialblatt 62. (67.) Jahrgang, Hannover, den 29.8.2012., Nummer 29.
- Personalentwicklungskonzept für die Polizeiakademie Niedersachsen, nyilvántartási szám nélkül, 2012.06.01., Személyzeti fejlesztési terv az alsó-szász rendőr akadémia részére.
- Polizei Niedersachsen, Az alsó- zász rendőrség állománytoborzó kiadványa, nyilvántartási szám nélkül.
- Jahresbericht 2007/2008, Polizeiakademie Niedersachsen. Éves Jelentés 2007/2008, nyilvántartási szám nélkül. Alsó- Szászország.

- Modulhandbuch Bachelorstudiengang „Polizeivollzugsdienst (B.A.)”, Stand: 01 August 2013. Modul kézikönyv, bachelor „ Rendőri végrehajtó szolgálat” képzés, 2013. augusztus 01-i állapot, nyilvántartási szám nélkül. Alsó- Szászország.
- Polizeiakademie Niedersachsen, Informationen für Studierende, Információk a tanulmányokat folytatók részére, nyilvántartási szám nélkül, kiadta a nyilvánossági munka részleg. Alsó- Szászország.
- Szabó Andrea: A bolognai folyamat és hatása a rendészeti felsőoktatásra az Európai Unióban. PhD értekezés, 2013.
- Sallai János: Csúcsvezető-képzés Münsterben. Magyar Rendészet, I. Évfolyam, 2000, 127-135.
- Varga János, Török Sándor, Molnár Ákos: Új lehetőségek a „legjobb gyakorlat” adaptálására. HATÁRRENDÉSZETI TANULMÁNYOK 2006/1 különszám. pp. 18-28.

Hivatkozások jegyzéke:

- Ritecz György, Sallai János: A német szövetségi határőrség átszervezése (1998) BELÜGYI SZEMLE 1999/3sz. pp. 123-124.
- Varga János: Biztonsági kihívások - képzési reakciók. In: Gaál Gyula, Hautzinger Zoltán (szerk.). Tanulmányok a "A változó rendészet aktuális kihívásai" című tudományos konferenciáról. 512 p. Pécs: Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoport, 2013.pp. 89. (Pécsi Határőr Tudományos Közlemények; 14.)
- Szabó Andrea: A német rendészeti felsőoktatásról. In: Ádám Antal (szerk.): PhD tanulmányok 11. Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának Doktori Iskolája. Pécs, 2012. pp.541.
- Sallai János: Felsőszintű rendőrségi vezetőképzés a münsteri Rendőr Vezetési Akadémián (PFA) Németországban. RENDVÉDELMI FÜZETEK (ISSN: 1585-1249) 3: (3) pp. 1-26. (2001)
- Szabó Andrea: A német rendészeti felsőoktatásról. In: Ádám Antal (szerk.): PhD tanulmányok 11. Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának Doktori Iskolája. Pécs, 2012. pp.546.
- Görbe Attiláné Zán Krisztina - Gubicza József: A tanszéken végzett tudományos munka, tudományszervezés helyzete. Határrendészeti Tanulmányok 2007. 6. különszám pp.30-31.

- Horpácsi Ferenc - Zán Krisztina: Minőségbiztosítás az oktatásban: A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Kossuth Lajos Hadtudományi Kar Határőr Tanszékoktatási és tudományos tevékenysége. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények IV. 2005. pp. 101-105.